

ประโยชน์ของพ่อค้าคนกลางต่อระบบเศรษฐกิจ

ไพรัช กฤษณมณี *

ประเทศไทยได้เริ่มมีแผนพัฒนาการเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2504 แผนพัฒนาฉบับแรก มีระยะเวลา 6 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ถึงพ.ศ. 2509 และเริ่มการดำเนินงานตามพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับที่สองในปี พ.ศ. 2510 ถึงปี พ.ศ. 2514 ส่วนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฉบับที่สามนั้น จะเริ่มในปี พ.ศ. 2515 ถึง พ.ศ. 2519 การพัฒนาการเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันนับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ถึงแม้ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2513 และ 2514 จะลดลงประมาณร้อยละ 2 ก็ตาม เมื่อคำนวณโดยเฉลี่ยแล้วตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาจนถึงปี พ.ศ. 2514 นี้ ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้นในอัตราเพิ่มที่แท้จริงประมาณร้อยละ 7.6 ต่อปี และทั้ง ๆ ที่จำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.2 ต่อปี รายได้ต่อบุคคลก็ยังเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.4 ต่อปี ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการเพิ่มผลผลิต การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศก็คือ การผลิต ถ้าหากระบบเศรษฐกิจใดสามารถขยายการผลิตสินค้าและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศนั้นก็จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

กล่าวตามหลักวิชาแล้ว การผลิตสามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้นด้วยกัน กล่าวคือ การผลิตขั้นแรก (Primary Production) ซึ่งได้แก่การเพาะปลูก การทำป่าไม้ การประมง และการผลิตวัตถุดิบ การผลิตขั้นสอง (Secondary Production) ได้แก่การอุตสาหกรรม และการนำเอาวัตถุดิบที่ผลิตในขั้นแรกมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป ส่วนการผลิตขั้นสาม (Tertiary Production) นั้น ได้แก่ การบริการต่างๆ เช่น การขนส่ง การธนาคาร การประกันภัยและการค้าขาย ส่วนหนึ่งของจำนวนพลเมืองที่ทำการผลิตในขั้นสามนี้ก็คือนพ่อค้าคนกลาง ถ้ามองในแง่การผลิต พ่อค้าคนกลางก็มีหน้าที่อย่างผู้ผลิตอื่น ๆ คือ เพิ่มประโยชน์ของสินค้า เช่น

*ดร. ไพรัช กฤษณมณี B. Com. (Hons), M.A. (Econ.), Delhi, Ph.D. (Econ.) Indiana, วิชาการในตำแหน่งรองคณบดี คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ช่างไม้ก็สามารถเพิ่มประโยชน์ของไม้กระดานโดยต่อเป็นโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ พ่อค้าคนกลางก็เช่นเดียวกันสามารถเพิ่มประโยชน์ของสินค้า โดยการนำสินค้า เช่น ข้าว จากแหล่งที่มีความต้องการน้อยมาขายในแหล่งที่มีความต้องการมาก หรือซื้อข้าวไว้ในครอบครัวของคุณในระยะเวลาที่มีความต้องการน้อย และนำมาขายในระยะเวลาที่มีความต้องการมาก ในการทำหน้าที่ดังกล่าวพ่อค้าก็ได้ผลกำไรเป็นค่าตอบแทนในการใช้เวลา ความสามารถ เงินทุน ยานพาหนะ และยุ่งฉางของตนเพื่อประกอบกิจการนี้ เพราะถ้าพ่อค้าคนกลางไม่ทำการค้าขายข้าว พ่อค้าคนกลางก็อาจจะได้ค่าตอบแทนโดยการรับจ้างผู้อื่นทำงาน การให้ผู้อื่นกู้เงินทุนของตนเพื่อรับดอกเบี้ย และการให้ผู้อื่นเช่ายานพาหนะและยุ่งฉางของตน เพื่อได้มาซึ่งค่าเช่าค่าตอบแทนเหล่านี้เรียกว่าค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

เมื่อพิจารณาถึงพ่อค้าคนกลางในประเทศไทยโดยเฉพาะพ่อค้าคนกลางในการค้าข้าวแล้ว จะเห็นได้ว่าพ่อค้าคนกลางกระทำหน้าที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ อยู่สองประการ คือ หน้าที่ให้กู้ยืมเงิน (Financing Function) หน้าที่แจกแจงผลผลิต (Distribution Function)

หน้าที่ให้กู้ยืมเงิน เนื่องจากในชนบทไม่มีการธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดหาเงินทุนเพื่อให้ชาวนาทำการเพาะปลูก และบางครั้งเพื่อช่วยเหลือชาวนาในยามเจ็บไข้ได้ป่วย รัฐบาลก็ยังไม่สามารถขยายสถาบันการเงินไปในชนบทที่ชาวนาทำมาหากิน และตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ ถึงแม้บางแห่งจะมีการจัดตั้งสหกรณ์ แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอแก่ความต้องการ เพราะบริการไม่ทั่วถึง การจัดการสหกรณ์ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เมื่อสภาพการณ์ของสถาบันการเงินในชนบทเป็นเช่นนี้ บริการของพ่อค้าคนกลางในการให้ชาวนากู้ยืมเงินจึงเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจมาก เพราะถ้าไม่ได้รับบริการดังกล่าวแล้ว ชาวนาก็อาจจะไม่สามารถเพาะปลูกได้ และในบางกรณีก็อาจจะต้องได้รับความลำบากมาก โดยเฉพาะในปีที่รายได้ของชาวนาลดลงอันเนื่องมาจากฝนแล้ง น้ำท่วม หรือการเจ็บไข้ได้ป่วย

หน้าที่แจกแจงผลผลิต หน้าที่นี้ประกอบด้วย

ก. การซื้อข้าวจากชาวนาและขนย้ายข้าวไปขายยังศูนย์การค้าข้าวต่าง ๆ หรืออาจจะซื้อข้าวไว้ในครอบครัวระหว่างฤดูเก็บเกี่ยว เพื่อจะได้จำหน่ายเมื่อพ้นฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว การที่พ่อค้าคนกลางรับซื้อข้าวเพื่อนำไปจำหน่ายก็ดี หรือเพื่อเก็บรักษาก็ดี มีผลทำให้จำนวนความต้องการ (Demand) ระหว่างฤดูเก็บเกี่ยวมากขึ้น ถ้าไม่มีพ่อค้าคนกลางคอยรับซื้อข้าวแล้วราคาข้าวในฤดูเก็บเกี่ยวก็จะลดลง เพราะจำนวนอุปโภค (Consumption) ของแต่ละเดือนนั้น

น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิต สถานการณ์ข้าวของปี 2514 นี้ เป็นตัวอย่างที่ดีที่ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบกระเทือนที่มีต่อราคาข้าวในเวลาที่พ่อค้าคนกลางไม่สามารถซื้อข้าวในระหว่างฤดูเก็บเกี่ยวได้เต็มที่ ตามที่ท่านผู้อ่านได้ทราบแล้ว ราคาข้าวในปี 2514 นี้ลดต่ำลงมาก เหตุผลสำคัญที่ทำให้ราคาข้าวต่ำเหตุผลหนึ่งก็เพราะว่า พ่อค้าคนกลางไม่สามารถขายข้าวที่ซื้อได้ในปี 2513 ได้หมด เพราะการส่งข้าวออกไปจำหน่ายในต่างประเทศในปี 2512 และ 2513 น้อย เมื่อพ่อค้าคนกลางขายข้าวไม่หมด จึงไม่สามารถซื้อข้าวในฤดูเก็บเกี่ยวในต้นปี 2514 ได้มาก ยังผลให้จำนวนความต้องการรวม (Aggregate Demand) น้อยกว่าจำนวนจำหน่ายรวม (Aggregate Supply) และราคาข้าวตกต่ำดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว การที่พ่อค้าคนกลางนำข้าวจากแหล่งผลิตที่อยู่ห่างไกลในชนบทมายังศูนย์กลางตลาดข้าวนี้ ทำให้ข้าวที่ชาวนาผลิตมีราคาดีขึ้น เพราะพ่อค้าคนกลางทำหน้าที่ลำเลียงขนส่งให้แก่ชาวนา แทนที่ชาวนาแต่ละคนจะต้องจัดหาพาหนะ เพื่อขนส่งข้าวจำนวนเล็กน้อยของตนไปยังสถานที่รับซื้อข้าว ซึ่งอาจจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเวลาทำงานของชาวนา ฉะนั้น การที่พ่อค้าคนกลางพยายามรวบรวมซื้อข้าวจากชาวนารายละเล็กละน้อย และบรรทุกเป็นจำนวนมากไปยังศูนย์กลางข้าว จึงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา

ข. การคัดเลือกและแยกข้าวแต่ละชนิดเพื่อไม่ให้ปะปนกัน เมื่อพ่อค้าคนกลางซื้อข้าว พ่อค้าจะคัดเลือกข้าวที่มีคุณภาพดีไว้ที่หนึ่ง และข้าวที่มีคุณภาพเลวไว้ที่หนึ่ง ข้าวเมล็ดยาวก็จะเก็บไว้ไม่ให้ปะปนกับข้าวเมล็ดสั้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการสี การทำหน้าที่นี้พ่อค้าคนกลางต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษ ถ้าหากปล่อยให้บุคคลที่ไม่มีประสบการณ์มากคัดเลือกข้าวแล้ว ก็จะไม่สามารถรู้ถึงคุณภาพข้าวที่แท้จริงได้ นอกจากต้องเอามาבודทุก ๆ เมล็ดไป มิฉะนั้นก็จะไม่สามารถคัดเลือกข้าวได้อย่างถูกต้อง

ค. การเก็บรักษาข้าวแต่ละชนิดเพื่อไม่ให้เสื่อมคุณภาพ พ่อค้าคนกลางทำหน้าที่เก็บรักษาข้าวโดยการสร้างยุ้งฉาง เพื่อป้องกันแดดและฝน ถ้าหากปล่อยให้ข้าวถูกแดดมาก ข้าวจะแห้งกริบและเวลาสีก็จะมีปลายมาก น้ำหนักข้าวก็จะลดน้อยลงด้วย แต่ถ้าปล่อยให้ข้าวถูกฝน ข้าวก็จะเสื่อมคุณภาพ เมื่อนำมาสีแล้วเมล็ดข้าวสารจะเป็นสีเหลือง และมีกลิ่นรสไม่ดี ฉะนั้นการเก็บรักษาข้าวจึงเป็นบริการของพ่อค้าคนกลางที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง

ง. การช่วยรักษาเสถียรภาพทางราคา ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น พ่อค้าคนกลางกว้านซื้อข้าวในฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มีข้าวมาก พ่อค้าคนกลางทำให้จำนวนความต้องการรวม (Aggregate Demand) เพิ่มขึ้น ฉะนั้นราคาข้าวในระยะนี้จึงลดลงไม่มากนัก และเมื่อ

พื้หน้าเก็บเกี่ยวไปแล้ว ซึ่งเป็นเวลาที่ปริมาณข้าวในตลาดลดน้อยลง ราคาข้าวก็เขยิบตัวสูงขึ้น พ่อค้าคนกลางก็จะเริ่มนำข้าวออกมาจำหน่ายในตลาด ทำให้จำนวนจำหน่ายรวม (Aggregate Supply) เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้ราคาข้าวสูงมาก

เมื่อพิจารณาตามหลักการแล้ว ราคาข้าวจำเป็นต้องลดต่ำในระยะต้นปีและค่อย ๆ เขยิบสูงขึ้นในเดือนต่อมา การที่ข้าวมีราคาต่ำและสูงขึ้นภายในระยะรอบปีนี้เอง ทำให้พ่อค้าคนกลางมีกำลังใจทำหน้าที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญตั้งที่กล่าวมาแล้ว ถ้าหากรัฐบาลมีมาตรการให้ข้าวมีราคาตายตัวตลอดทั้งปี พ่อค้าข้าวที่ตลาดคงจะไม่ยอมทำการค้าข้าวเป็นแน่แท้ เพราะสู้เอาเงินทุนไปฝากธนาคารเพื่อรับดอกเบี้ยแต่ละเดือนไม่ได้

จากเหตุผลที่ได้กล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าพ่อค้าคนกลางส่วนใหญ่ทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ที่นี้เราลองหันมาพิจารณาว่าพ่อค้าคนกลางคิดค่าตอบแทนหรือได้ผลกำไรมากเกินเหตุ เกินผลหรือไม่เพียงใด ถ้าหากพ่อค้าคนกลางส่วนใหญ่เอาใจเอาเปรียบชวานามากมายจนชวานาค้องยากจน ประโยชน์ของพ่อค้าคนกลางที่กล่าวมาแล้วก็จะลดน้อยลงไป รัฐบาลก็อาจจะมีเหตุผลในการที่จะขจัดเสียซึ่งพ่อค้าคนกลาง ในการพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนนี้ อาจจะต้องแยกการพิจารณาออกเป็น ๒ ประเด็นด้วยกันคือ ค่าตอบแทนในการทำหน้าที่ให้กู้ยืมเงินและค่าตอบแทนในการทำหน้าที่แจกแจงผลผลิต

ก. ค่าตอบแทนในการทำหน้าที่ให้กู้ยืมเงิน ได้แก่ค่าดอกเบี้ยของเงินที่พ่อค้าคนกลางให้ชวานากู้ ซึ่งอาจจะจ่ายเป็นตัวเงินหรือข้าวเปลือกก็ได้ จริงอยู่อัตราดอกเบี้ยที่ชวานาจ่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางนั้นสูงมาก แต่เหตุผลที่อัตราดอกเบี้ยสูงนี้ก็เพราะว่าเงินทั้งหมดที่มีไว้ให้ชวานากู้นั้นมีน้อย เมื่อชวานาส่วมากมีความต้องการที่จะกู้ยืม อัตราดอกเบี้ยก็จะสูงขึ้นตามกฎของเศรษฐศาสตร์ ถ้าหากรัฐบาลมีมาตรการลดจำนวนพ่อค้าคนกลางที่ให้กู้ยืมเงิน จำนวนเงินที่จะให้ชวานากู้ยืมก็จะยิ่งลดน้อยลง และอัตราดอกเบี้ยก็จะสูงยิ่งขึ้น

สาเหตุอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้อัตราดอกเบี้ยสูงก็คือ การขาดหลักประกันที่เชื่อถือได้ว่าพ่อค้าคนกลางจะได้เงินที่ให้กู้กลับคืน เพราะชวานาส่วมากยากจนไม่มีหลักทรัพย์ที่เหมาะสม ดังนั้นการกู้ยืมเงินส่วนมากจึงเป็นการกู้ยืมโดยไม่มีหลักประกันใด ๆ ทั้งสิ้น การให้กู้ยืมเงินแบบนี้มักก่อให้เกิดหนี้สูญ (Bad Debt) ฉะนั้นเพื่อเป็นการชดเชยการเสี่ยงต่อหนี้สูญนี้ พ่อค้าคนกลางจึงคิดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธรรมดา

การที่กล่าวมานี้หาใช่ว่า ผู้เขียนพยายามทุกวิถีทางที่จะป้องกันพวกพ่อค้าคนกลางทุก ๆ คนให้พ้นจากการครหานินทาต่าง ๆ ก็หาไม่ เพราะผู้เขียนก็ทราบอยู่แก่ใจว่า ในหมู่ของพ่อค้าคนกลางที่ทำหน้าที่ให้กู้ยืมเช่นนี้ มีพ่อค้าบางคนที่ฉวยโอกาสรีดนาทาเร้นชาวนาที่กำลังต้องการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นในยามเจ็บไข้ได้ป่วย หรือไม่มีเงินทุนที่จะซื้อข้าวปลูกและอาหาร เมื่อเห็นชาวนามีความจำเป็นเช่นนี้ พ่อค้าคนกลางบางคนก็จะฉวยโอกาสโดยให้ชาวนากู้เงินในอัตราดอกเบี้ยสูงมาก บางทีก็ใช้วิธีกดข้าว โดยให้เงินชาวนากู้ยืมไปเล็กน้อย พอถึงเวลาเก็บเกี่ยวชาวนาจะต้องนำข้าวเป็นจำนวนมากมาใช้หนี้ที่กู้ยืมจากพ่อค้าคนกลาง แต่การเอาโรคเอาเปรียบชาวนาชนิดนี้จะกระทำได้ในกรณีที่ชาวนามีความจำเป็นจริง ๆ และไม่มีทางเลือกเท่านั้น ชาวนาที่มีฐานะพอมีพอกินและมีเพื่อนฝูงคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลางในการกู้ยืมเงินดังกล่าว

ข. คำตอบแทนในการทำหน้าที่แจกแจงผลผลิต จากผลของการวิจัยของผู้เขียนที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับราคาข้าวและผลตอบแทนในการค้าขายข้าวในระยะเวลา 16 ปี¹ กล่าวคือ ในระหว่างปี พ.ศ. 2493 ถึง 2508 ปรากฏว่าผลกำไรในการค้าขายข้าว โดยที่พ่อค้าซื้อข้าวเปลือกระหว่างเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม แล้วขายในระหว่างเดือนสิงหาคม กันยายน ตุลาคม คิดโดยเฉลี่ยแล้วพ่อค้าได้กำไรประมาณร้อยละ 17 ซึ่งนับได้ว่าเป็นคำตอบแทนที่สมเหตุสมผล เพราะถ้าพ่อค้าเอาเงินในการซื้อขายข้าวไปให้ผู้อื่นกู้ก็จะคงได้คำตอบแทนพอกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า พ่อค้าคนกลางส่วนมากมิได้รับคำตอบแทนมากมายในการค้าขายข้าวอย่างที่บางท่านอาจจะเข้าใจกันอยู่ ในบางปีพ่อค้าคนกลางอาจจะได้กำไรในการกักตุนข้าวมากกว่าอัตราดอกเบี้ยเช่นในปี พ.ศ. 2498, 2501, 2504, 2510 แต่ก็มีบางปีที่พ่อค้าขาดทุนมากเช่นกัน ดังเช่นในปี พ.ศ. 2496, 2499, 2502 และ 2507

เพื่อเป็นการยกตัวอย่างให้ผู้อ่านได้เข้าใจแจ่มแจ้งขึ้นถึงประโยชน์ของพ่อค้าคนกลางส่วนมากที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการค้าข้าวในปี 2511 ราคาข้าวเปลือก 100-5%² ในระหว่างฤดูเก็บเกี่ยวคือในเดือนมกราคม คิดเฉลี่ยประมาณเกวียนละ 1,320 บาท³

¹ P.Krisanamis, *Paddy Price Movements and Their Effect on the Economic Situation of Farmers in the Central Plain of Thailand*, pp. 79-87.

² ข้าวเปลือก 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นข้าวชนิดดีมาก เพราะเมื่อสีเป็นข้าวสารแล้วจะได้ต้นข้าวสารชนิด 100% ส่วนข้าวเปลือก 5% หมายความว่าเมื่อสีเป็นข้าวสารแล้วจะมีข้าวหักปนกับต้นข้าวสารประมาณ 5%

³ ราคาขายส่งเฉลี่ยของข้าวเปลือกเจ้าในตลาดพระนครและธนบุรี ราคากรมการค้าภายใน กระทรวงเศรษฐกิจ

ถ้าพ่อค้าซื้อ 2,000 เกวียน ในระหว่างฤดูเก็บเกี่ยวในราคาตั้งกล่าวแล้วมาขายในระหว่างเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นเวลาที่ข้าวภายในประเทศเหลือน้อยกลับได้ราคาลดลงเหลือประมาณเกวียนละ 1,163 บาท คิดเฉลี่ยแล้วพ่อค้าคนกลางขาดทุนเกวียนละ 157 บาท ฉะนั้น การซื้อข้าวไว้ 2,000 เกวียนในปี 2511 จะทำให้พ่อค้าคนกลางขาดทุน 314,000 บาท ทั้งนี้ยังมีได้คิดค่าจ้างแรงงานของพ่อค้าและคนงานในการแบกหามข้าว ค่าขนส่ง ค่าลดน้ำหนักของข้าวเมื่อเก็บไว้เป็นระยะเวลานานค่าเช่าที่ ค่าเช่ายุ้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในกิจการค้าขายข้าว และค่าดอกเบี้ย สมมุติว่าจำนวนข้าว เปลือกที่พ่อค้าคนกลางทั่วประเทศซื้อไว้ในปี 2511 มีประมาณ 2 ล้าน เกวียน เงินขาดทุนในการซื้อขายข้าวเปลือกอย่างเดียวก็จะเป็นเงินทั้งสิ้น 314 ล้านบาท แล้วถ้ารวมค่าใช้จ่ายอย่างอื่นซึ่งที่ใดกล่าวมาแล้ว การขาดทุนของพ่อค้าคนกลางในการซื้อขายข้าวเปลือกอย่างเดียว ก็จะเป็นเงินไม่ต่ำกว่า 614 ล้านบาท ซึ่งเป็นตัวเลขเกี่ยวกับการขาดทุนของการซื้อขายข้าวเพียง 2 ล้านตันเท่านั้น การซื้อขายข้าวและการขาดทุนพ่อค้าคนกลางทั้งหมดในประเทศอาจจะมากกว่านี้ เพราะผลผลิตข้าวในปี 2511 มีประมาณ 13 ล้านเกวียน ด้วยเหตุผลนี้เอง พ่อค้าข้าวและโรงสีข้าวในปี 2511-2513 จึงได้ล้มละลายเป็นจำนวนมากเพราะพ่อค้าคนกลางเหล่านี้ช่วยระบบเศรษฐกิจในการรับแบกภาระการขาดทุนแทนที่รัฐบาลหรือชาวนาจะต้องเป็นผู้แบกภาระนี้เอง

ในขณะเดียวกันผู้เขียนยอมรับว่าในการซื้อข้าวจากชาวนานั้น มีพ่อค้าคนกลางบางคนเอารัดเอาเปรียบชาวนาที่มีความจำเป็นที่จะต้องขายข้าว และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยวิธีการตกข้าวตั้งได้กล่าวมาแล้ว และมีพ่อค้าบางคนก็ฉ้อโกงในการชั่งตวง แต่โอกาสที่จะฉ้อโกงชาวนานั้นน้อยมาก เพราะชาวนาในยุคพัฒนานี้ไม่โง่เขลายอมเป็นเหยื่ออย่างที่บางท่านเข้าใจกัน ผู้เขียนเองก็เป็นลูกชาวนาคนหนึ่งเหมือนกัน จึงสามารถรู้ว่าการซื้อข้าวนั้นมีพ่อค้าคนกลางเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น การที่พ่อค้าจะรวมหัวกันกดราคาข้าวเปลือกหรือข้าวสารนั้นเป็นไปได้ยากมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีการแข่งขันกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายมากพอที่จะทำให้ราคาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงขนาดของจำนวนจำหน่ายและความต้องการข้าว เวลาใดจำนวนจำหน่ายมากกว่าจำนวนความต้องการ การแข่งขันกันระหว่างผู้ขายก็จะทำให้ราคาลดต่ำลงและในขณะเดียวกัน ถ้าหากจำนวนความต้องการมีมากกว่าจำนวนจำหน่าย การแข่งขันกันระหว่างผู้ซื้อก็จะทำให้ราคาข้าวสูงขึ้นเป็นต้น

กล่าวโดยสรุป พ่อค้าคนกลางมีประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจในการให้บริการทางการเงิน การเงินและการกระจายผลผลิต แต่เนื่องจากในชนบทยังไม่มีธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดหาเงินให้ชาวนากู้ยืมอย่างเพียงพอ พ่อค้าบางคนจึงอยู่ในฐานะที่เอา

รัดเอาเปรียบชาวนาที่ยากจนและมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงิน เพื่อแก้ไขปัญหานี้ รัฐบาลควรมีมาตรการเพื่อส่งเสริมการขยายบริการของสถาบันการเงินต่าง ๆ ของเอกชนและของรัฐบาล พร้อมกับสนับสนุนการสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนเงินที่จะให้ชกวนากู้ยืม เมื่อจำนวนเงินที่สำหรับให้กู้ยืมมีมากพอ ๆ กับความต้องการที่จะกู้ยืมแล้ว อัตราดอกเบี้ยก็จะลดลง ส่วนค่าตอบแทนสำหรับการกระจายผลผลิตนั้น จากผลของการวิจัยปรากฏว่า พ่อค้าคนกลางได้ค่าตอบแทนที่สมเหตุสมผล เพราะว่ามีการแข่งขันระหว่างพ่อค้าคนกลางในการซื้อขายข้าวในระบบเศรษฐกิจ

ABSTRACT

The Role of a Rice Merchant in the Economy

In this article, the writer concentrates on the functions of rice merchants in Thailand. The rice merchant in rural areas mostly performs two useful economic functions, namely financing and distribution. Due to the inadequacy of institutional credit facilities, the middleman is called upon to extend financial loans to poor farmers who are in need of money for purchase of seeds, necessary farm equipment and food. In performing the distribution function, the middleman buys paddy rice during the harvest season when the supply of paddy rice is in excess of the demand, thereby arresting a sharp decline in the price of paddy rice.

There are, however, malpractices on the part of a small number of middlemen who take advantage of the financial plight of farmers by charging exorbitant rates of interest on loans. Some middlemen also cheat ignorant farmers in weighing the product when sold and by giving farmers low prices. But by and large, the majority of the middlemen have been performing very useful economic functions in the economy.
